

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Жешувський університет (Республіка Польща)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)**

Матеріали

IV Міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

12 грудня 2019 року

**Харків
2020**

щоденного життя, на історію і культуру своєї країни і, звичайно, дізнатися «із перших рук» те, що їх цікавить про життя в країні мови, що вивчається.

Список використаних джерел:

1. Бім І. Л. До проблеми профільного навчання іноземних мов на старшому щаблі повної середньої школи. *Іноземні мови в школі*. 2004. № 6. С. 8–13.
2. Клименко О. В., Подколзіна О. А. Проектна діяльність учнів. *Викладання історії та суспільствознавства в школі*. 2002. № 9. С. 24–32.
3. Лебедева Л. І., Іванова Є. В. Метод проектів в продуктивному навчанні. *Шкільні технології*. 2002. № 5. С. 14–23.
4. Полат Е. С. Метод проектів на заняттях з іноземної мови. *Іноземні мови в школі*. 2000. № 3. С. 7–10.
5. Полат Е. С. Нові педагогічні та інформаційні технології в системі освіти. М. : Академія, 2001. 217 с.
6. Юрловская И. А. Проектные технологии в реализации стандартов высшего профессионального образования третьего поколения. *Науковедение: интернет-журнал*. 2014. Вып. 2. Март-апрель. URL : <http://naukovedenie.ru/PDF/127PVN214.pdf>

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Славінська Ю. С.

аспірантка кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

З'ясовано, що в майбутніх лікарів-стоматологів недостатньо сформована мотивація до професійно орієнтованої самореалізації. Виявлено об'єктивні та суб'єктивні причини гальмування розвитку професійної спрямованості майбутніх медиків. Запропоновано вибіркову дисципліну «Тайм-менеджмент лікаря» для майбутніх лікарів.

Ключові слова: самореалізація особистості, мотивація, педагогічна взаємодія, вища медична освіта, вибіркова дисципліна.

It has been noted in the article that future doctors-dentists' motivation for professionally oriented self-realization is not sufficiently formed. The objective and subjective reasons for inhibition of development of future doctors' professional orientation have been identified. The selective discipline "Doctor's time management" for future doctors has been suggested.

Keywords: person's self-realization, motivation, pedagogical interaction, higher medical education, selective discipline.

Умови ринку праці висувають високі вимоги до конкурентоздатності випускників закладів вищої освіти, у тому числі й закладів вищої медичної освіти (ЗВО). Проте, існує суперечність між потребами суспільства у висококваліфікованих медичних працівниках і недостатньо високим рівнем їхньої підготовленості до сучасного ринку праці, медичного обслуговування різних верств населення.

Мета статті – розкрити роль мотивації майбутніх лікарів-стоматологів до професійно орієнтованої самореалізації у освітньому процесі ЗВМО на педагогічних засадах.

До педагогічних засад мотивації майбутніх лікарів-стоматологів до професійно орієнтованої самореалізації у ЗВМО віднесемо педагогічну взаємодію між учасниками освітнього процесу, під час якої змінюються їхні погляди і дії, активізуються нові думки, переконання, прагнення та інтереси. У такому розумінні педагогічна взаємодія має відбуватися на засадах діалогічного підходу, а її результатами – партнерські стосунки на основі поваги і взаєморозуміння.

Якість навчання здобувачів вищої освіти як відповідність результатів професійної підготовки вимогам, встановленим законодавством і відповідними стандартами вищої освіти, залежить від багатьох чинників. На нашу думку, головним чинником є професійна спрямованість майбутніх лікарів-стоматологів до професійно орієнтованої самореалізації в лікарській діяльності. Саме розуміння і прийняття цілей освітніх програм, котрі відбивають зміст професійної діяльності, інтерес і позитивна мотивація сприяють максимально повному розкриттю власного потенціалу здобувачів вищої освіти в ЗВМО. У лікарській діяльності важливу роль відіграють цінності, переконання, професійні ідеали медичних працівників, оскільки від їхнього морально-етичного виховання залежить довіра і надії пацієнтів на відновлення стану здоров'я. Тому вчені приділяють увагу вивченню педагогічних умов розвитку професійної спрямованості майбутніх медиків у освітньому процесі. Так, С. Тихолаз [4] пропонує розвивати професійну спрямованість майбутніх медиків шляхом моделювання предметного і соціального контексту лікарської діяльності. Цінним є те, що науковець до механізмів професійної спрямованості лікарів відносить самопізнання та самовдосконалювання. З означеної позиції професійна спрямованість особистості як потреби, мотиви, інтереси, ціннісні орієнтації є свідомими проявами мотиваційно-ціннісної сфери, котрі впливають на формування суб'єктно-рефлексивної позиції людини. Отже, професійна спрямованість є суб'єктивною характеристикою особистості, показником її професійно орієнтованої самореалізації.

Згідно І. Козової [2], термін «професійна мотивація» є об'єктивним фактором, який спонукає особистість на опанування професійними знаннями і вміннями обраної діяльності, а також внутрішніми чинниками розвитку професіоналізму. Заслужують увагу характеристики здобувачів вищої освіти з високим рівнем професійної мотивації, виділені автором. Такі майбутні лікарі-стоматологи, як вважає автор, ставлять цілі, планують своє життя, виявляють потреби в збереженні власної індивідуальності та неповторності, здатні до співпереживання та етичного ставлення до людей.

Однак, як стверджують вітчизняні вчені Л. Беш, О. Беш, Б. Дмитришин, О. Мацюра, Н. Паламарчук, П. Юрченко, О. Яскевич [1; 5], під час роботи із здобувачами вищої освіти спостерігається зниження навчальної мотивації. Цьому є як об'єктивні, так і суб'єктивні причини. До суб'єктивних причин добавимо невпевненість молоді з працевлаштування, низький рівень конкурентоздатності, відсутність морально-етичної витривалості в роботі з хворими людьми, розходження очікування з реальною дійсністю. До об'єктивних причин – відсутність тренінгових занять із самоменеджменту, на яких формуються навички саморегуляції і самоконтролю. Скорочення годин на викладання суспільно-гуманітарних дисциплін в ЗВМО негативно вплинуло на розвиток соціокультурних компетентностей майбутніх лікарів.

У межах дослідження нам імпонує підхід ученої М. Котелюх [3] до організації тренінгу «Пізнай себе: сьогодні й завтра», виконання вправ і завдань, розв'язання професійних ситуацій. Автор наводить приклади ситуацій, наприклад, коли пацієнт відмовляється від традиційного лікування, а стан здоров'я погіршується. Зволікання часу може привести до небажаного результату. Розв'язання таких ситуацій мотивує майбутніх лікарів допрофесійного самопізнання і самовдосконалення.

Ураховуючи, що в ЗВМО не читаються вибіркові дисципліни з педагогічного менеджменту, ми запропонували з метою стимулювання майбутніх лікарів-стоматологів до професійної самореалізації і самоуправління таку навчальну дисципліну, як «Тайм-менеджмент лікаря». Практична значущість цієї дисципліни полягає в тому, що майбутні лікарі-стоматологи навчаються ефективно планувати свій особистий і робочий час, правильно розставляти пріоритети і контроль за результатами. Як відомо, нині кожній людині бракує часу, вона постійно не встигає виконувати заплановане, нервується і незадоволена результатами своєї діяльності. Для лікарів ці ознаки поєднуються з особливостями професійної діяльності, а саме: надання медичної допомоги пацієнтам різного віку, котрі мають індивідуальні особливості, проблеми зі здоров'ям, нерідко ще й проблеми в сім'ї, на роботі. У такому випадку тайм-менеджмент допомагає фахівцям упереджувати конфліктні ситуації, розкривати власні ресурси самоконтролю і саморегуляції, досягати бажаних результатів.

Наведемо приклади планування часу лікарем-стоматологом. Такому фахівцеві необхідно розписати години прийому пацієнтів, консультацій, а також години для навчання і самовдосконалення. Безумовно, в роботі лікаря-стоматолога виникають непередбачувані ситуації, що порушують режим роботи. У таких випадках він має спокійно та мобільно реагувати на такі ситуації, не порушувати етику поведінки і кодекс медичного працівника. Майбутнім лікарям-стоматологам пропонуємо виконання вправ на самонавіювання, самоконтроль і самооцінку.

Вправа 1. *Активізація ресурсного потенціалу.* Я зібраний і спокійний. У мене достатньо розуму і витривалості, щоб розв'язати штучно створені проблеми. Я себе знаю краще, ніж інші. Нині гарний день і я все зроблю гарно й своєчасно, буду задоволеним.

Вправа 2. *Налаштування на професійний стиль спілкування.* Я зацікавлений розв'язанням професійних ситуацій. Я зможу їх розв'язати. Я вивчав медичну деонтологію і розумію, що налаштування на самоконтроль і саморегуляцію є першочерговим у професійній діяльності лікаря. Я умію спілкуватися з пацієнтами і керівництвом. У мене все вийде на належному рівні, всі учасники професійних ситуацій будуть задоволені.

Отже, нами виявлено проблему недостатньої мотивації майбутніх лікарів-стоматологів до професійно орієнтованої самореалізації. Як результат, запропоновано вибіркову дисципліну «Тайм-менеджмент лікаря» для майбутніх лікарів.

Список використаних джерел

1. Беш Л. В., Дмитришин Б. Я., Беш О. М., Яскевич О. І., Мацюра О. І. Сучасні можливості підвищення мотивації студентів до навчання. *Львівський клінічний вісник*. Пед. проблеми підготовки медиків у ВЗО. №1 (17) 2017. С. 60 – 63.
2. Козова І. Л. Мотивація до навчального процесу студентів – стоматологів у різних системах сучасної освіти. *Проблеми сучасної психології* : зб. наук. праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. 2015. Вип. 30. С. 292 – 304.
3. Котелюх М. Ю. Педагогічні вправи й завдання як засіб формування професійної компетентності майбутніх лікарів. Сучасні концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах : матеріали XII Міжнародної наук.-метод. інтернет-конф. (Харків, 5-6 грудня 2019 р.). Харків : ХНМУ, 2019. С. 31 – 33.
4. Тихолаз С. І. Педагогічні умови розвитку професійної спрямованості студентів вищих медичних навчальних закладів : дис. 13.00.04. ВДПУ імені М. Коцюбинського. 2011. С. 41 – 95.
4. Юрченко П. О., Паламарчук Н. В. Роль мотиваційного фактору при підготовці медичних кадрів у сучасних умовах реформи охорони. *Підготовка кадрів у сучасних умовах реформи системи охорони здоров'я України*. Тези доповідей навч.-метод. конф. (Вінниця, 15 лютого. 2017 р.) / ред. кол.: В. М. Мороз, Ю. Й. Гумінський, Л. В. Фоміна. 2017. С. 207 – 208.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КЛАСІ ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ

Соколова А. В.

доктор педагогічних наук, професор
професор кафедри теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків, Україна

Крутій К. Л., Попович О. М.

Можливості використання форсайт-гри у підготовці студентів до роботи в сенсорно збагаченому середовищі з малюками. 362

Лебедєва К. О.

Визначення рівня сформованості професійної компетентності студентів у контексті ресурсного підходу 365

Лей Сяо

Характерні особливості культурного самовираження у процесі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва 369

Микитюк С. О.

Освітнє середовище ЗВО як ресурс якості підготовки майбутніх педагогів-вихователів закладів дошкільної освіти 372

Романюк Д. Х.

Підготовка майбутніх філологів до організації тьюторської діяльності в університетах 375

Салі О. В.

Проектні технології формування соціокультурної компетентності студентів у процесі навчання іноземних мов 379

Славінська Ю. С.

Педагогічні засади мотивації майбутніх лікарів-стоматологів до професійної самореалізації у освітньому процесі в закладах вищої медичної освіти 382

Соколова А. В., Цай Ін'їн

Підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва до музично-естетичної діяльності в класі постановки голосу 385

Ульянова В.С.

Підвищення якості вищої музично-педагогічної освіти на засадах адаптивного управління 389

Усиченко О. В.

Інтелектуально-оцінювальні вміння як важливий складник професійної компетентності майбутніх фахівців кухарської справи 392

СЕКЦІЯ XI

Студентські студії

Башкір О. І., Ільченко А. Р.

Формування термінологічної компетентності учнів на уроках іноземної мови 396

Єсьман І. В., Курасова А. А.

Формування основ академічної доброчесності в учнів початкової школи 399

Зеленська Л. Д., Шевченко Ю. Д.

Психолого-педагогічний супровід здобувачів вищої освіти з вадами зору 403

Калашнікова Л. М., Кондратьєва Т. С.

Дослідницькі завдання як засіб формування дослідницьких умінь здобувачів вищої освіти 407